

Raadsvoorstel en -besluit

2023-0161183

Ronald de Meij
Afdeling: Maatschappelijke Ontwikkeling
26/01/24
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs
2024 - 2027

Vaststellen Integraal HuisvestingsPlan (IHP) Onderwijs 2024-2027

Aan de leden van de raad,

Het college van burgemeester en wethouders stelt u voor op grond van WPO, WVO en WEC alsmede de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Zwijndrecht 2015 te besluiten:

1. het Integraal HuisvestingsPlan (IHP) 2024-2027 t.b.v. onderwijshuisvesting vast te stellen.

De secretaris,

De burgemeester,

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

De voorzitter,

Toelichting

Inleiding

Gemeenten en schoolbesturen hebben al geruime tijd de ambitie om de verouderde schoolgebouwen aan te pakken en toekomstbestendige, duurzame en gezonde schoolgebouwen te realiseren die geschikt zijn voor hedendaags en inclusief onderwijs. Zij zijn samen verantwoordelijk voor het realiseren en het in stand houden van kwalitatief goede onderwijshuisvesting. In Zwijndrecht zijn we daarom in 2018 gestart met een vernieuwingsslag op het gebied van onderwijshuisvesting met als doel om eigentijdse schoolgebouwen met een gezond (school)klimaat te realiseren voor onze kinderen. Doel hiervan is ook om de bestaande voorzieningenstructuur te transformeren naar toekomstbestendige onderwijshuisvesting. Dit heeft onder andere geresulteerd in een meerjarig ambitieus programma (IHP Onderwijs 2020 – 2023) waarin we in korte tijd veel scholen hebben aangepakt. Het integraal huisvestingsplan (hierna: IHP) is een inhoudelijk kader stellend instrument. Daarnaast wordt de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Zwijndrecht toegepast, een procedureel kader stellend instrument (kortweg: de verordening). In de verordening is de procedure voor de aanvraag van voorzieningen voor onderwijshuisvesting geregeld. Aanvragen worden – via deze verordening – getoetst aan de doelstellingen van dit IHP.

In het verleden bestond onderwijshuisvesting en daarmee ook het IHP vooral uit het stapelen van stenen en het uitvoeren van onze wettelijke taak samen met de schoolbesturen: het realiseren en in stand houden van kwalitatief goede schoolgebouwen. Als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld kansengelijkheid, gezondheidsverschillen, armoede) en veranderde wetgeving (passend onderwijs, jeugdhulp) hebben schoolgebouwen meer en meer de functie gekregen om de ontwikkeling van kinderen te faciliteren. Passend en inclusief onderwijs, de samenwerkingsagenda onderwijs – opvang – jeugd, de opgave Veerkrachtige Buurten zijn voorbeelden van ontwikkelingen die invloed hebben op de manier waarop we kijken naar onderwijshuisvesting. Kwalitatief goede onderwijshuisvesting is een randvoorwaarde voor de kwaliteit van het onderwijs. Indirect heeft onderwijshuisvesting waarde voor maatschappelijke doelen zoals vermindering van schooluitval, minder beroep op jeugdhulp en verbetering van de sociale en fysieke kwaliteit van de leefomgeving in buurten van Zwijndrecht. Schoolbesturen, opvangorganisaties, organisaties betrokken bij jongeren en gemeente hebben gezamenlijk al veel stappen gezet in de samenwerking.

Daarnaast heeft de gemeenteraad op basis van het 'Raadsprogramma Krachtig Zwijndrecht' op verschillende momenten, onder andere op oriëntatieavonden, gesproken over de lokale ambities ten aanzien van onderwijshuisvesting. Het ging daarbij om:

- Het realiseren van kansengelijkheid voor kinderen;
- Het realiseren van duurzame en frisse schoolgebouwen;
- Het faciliteren van de vorming van integrale kindcentra;
- Het toevoegen van maatschappelijke voorzieningen op basis van wat nodig is in de buurt.

Dit heeft geleid tot verschillende uitgangspunten en ambities die gedeeltelijk zijn vastgelegd en voor een deel nog niet. Daarom ligt nu een beleidsrijk Integraal Huisvestingsplan 2024 – 2027 voor waarin deze uitgangspunten en ambities worden vastgelegd en worden vertaald naar de aanvragen die voor deze periode zijn ingediend. Hiermee leggen we een goede basis voor een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs dat gemeente en schoolbesturen in staat stelt een langetermijnperspectief te ontwikkelen waarmee we schaarse middelen en in Zwijndrecht ook schaarse beschikbare ruimte effectief ingezet kunnen worden.

Eerdere besluitvorming

Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Zwijndrecht 2015, IHP 2018 en IHP 2019.

Beoogd effect

Duurzame schoolgebouwen waarin het gezond en fijn is om te leren en te werken

Argumenten

1.1

Het IHP Onderwijs 2024 – 2027 is samen met de verordening het toetsingskader en de basis waarop we uitvoering geven aan onderwijshuisvestingsprojecten in de periode 2024 – 2027.

Gemeente en schoolbesturen zijn samen verantwoordelijk voor het realiseren en het in stand houden van kwalitatief goede onderwijshuisvesting. In Zwijndrecht zijn we daarom in 2018 gestart met een vernieuwingsslag op het gebied van onderwijshuisvesting met als doel om eigentijdse schoolgebouwen met een gezond (school)klimaat te realiseren voor onze kinderen. Doel hiervan is ook om de bestaande voorzieningenstructuur te transformeren naar toekomstbestendige onderwijshuisvesting. Dit heeft onder andere geresulteerd in een meerjarig ambitieus programma (IHP Onderwijs 2020 – 2023) waarin we in korte tijd veel scholen hebben aangepakt.

Het integraal huisvestingsplan IHP is een inhoudelijk kader stellend instrument. Daarnaast wordt de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Zwijndrecht toegepast, een procedureel kader stellend instrument (kortweg: de verordening). In de verordening is de procedure voor de aanvraag van voorzieningen voor onderwijshuisvesting geregeld. Aanvragen worden – via deze verordening – getoetst aan de doelstellingen van dit IHP.

Kantttekeningen

Investeringsen voor onderwijshuisvesting zorgen aan de ene kant voor extra druk op de begroting bij de huidige schaarste van middelen terwijl we aan de andere kant de wettelijke taak / zorgplicht hebben om te zorgen voor goede schoolgebouwen die voor een optimaal ontwikkelklimaat zorgen voor onze 0-18 jarigen.

Extern draagvlak

Het nu voorliggende IHP Onderwijs is de vertaling van de gemeentelijke ambities op het gebied van onderwijshuisvesting in het licht van ontwikkelingen als een rijke ontwikkeldag, de vorming van integrale kindcentra en de plek van de school in de wijk. Ook is een stevige relatie gelegd met de samenwerkingsagenda opvang – onderwijs – jeugd en de gezamenlijke ambities op het gebied van veerkrachtige buurten en ons lokaal gezondheidsbeleid. We hebben de schoolbesturen gevraagd hierop te reflecteren en met ons samen het proces in te gaan om te komen tot het verplichte IHP op grond van het wetsvoorstel doelmatige onderwijshuisvesting. Zij kunnen zich vinden in de inhoud van het voorliggende IHP, maar vragen tevens aandacht voor de opgaven die verder in de tijd liggen en de projecten die onder de huidige wetgeving nog voor rekening schoolbestuur komen zoals deelrenovatie van een gebouw. Wij hebben aangegeven actief te reageren op de wetswijziging en tijdens de looptijd van het voorliggende IHP steeds met de schoolbesturen in gesprek te blijven over eventuele noodzakelijke aanpassingen.

Duurzaamheid

Conform het bouwbesluit worden de projecten BENG en waar mogelijk ENG uitgevoerd. Ze voldoen aan de meest recente eisen met betrekking tot onder andere energie, ventilatie en gebruik van duurzame materialen. Ook wordt er met de inrichting van de buitenruimte steeds rekening gehouden met vergroening van het schoolplein en aan een groene leer- en leefomgeving.

Aanpak/uitvoering/evaluatie

De gemeenteraad beslist op basis van de in dit document genoemde overwegingen over de aanvragen door Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024 – 2027 inclusief het programma en overzicht. De financiële gevolgen worden per aanvraag meegenomen in de P&C cyclus en te beginnen bij kadernota 2025. Na de vaststelling van het IHP Onderwijs wordt in 2024 gestart met de uitvoering van het programma. Daarbij is het uitgangspunt dat we niet meer dan één school of integraal kindcentrum per jaar bouwen en dat de gemeenteraad bij grote inhoudelijke ontwikkelingen wordt geïnformeerd en bij budgettaire wijzigingen wordt dit ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. In 2024 start een zorgvuldig proces samen met de schoolbesturen en betrokken maatschappelijke organisaties om met het nu voorliggende IHP Onderwijs als basis toe te werken naar het verplichte meerjarige IHP Onderwijs. Bepalende factor in dit proces is de landelijke besluitvorming over het “Wetsvoorstel doelmatige onderwijshuisvesting”.

De procedure bij aanvragen voor het onderwijshuisvestingsprogramma en -overzicht is uitgeschreven in de bijlage Integraal Huisvestingsplan IHP 2024-2027 . Het start met het opstellen van leerlingenprognoses (gemeente) en het uitvoeren van bouwkundige toetsen (schoolbesturen) waarmee de noodzaak en omvang van de gewenste voorziening in beeld wordt gebracht.

De projecten waarvoor we een officiële aanvraag hebben gekregen zijn de volgende:

1. Dolfijn Laurensvliet nieuwbouw en deel renovatie (meegenomen uit IHP 2019)
2. Develhoek uitbreiding wegens structureel ruimtetekort en realisatie IKC
3. Notenbalk uitbreiding wegens ruimtetekort en realisatie IKC op locatie Notenbalk (mede ivm wegvallen Moermond)
4. DevelsteinCollege uitbreiding en renovatie of nieuwbouw
5. Schoolbestuur SIPOR voor evt. vestiging van een Islamitische basisschool

Conform de verordening wordt een overzicht en een programma gemaakt. Wij stellen voor de bovenstaande projecten op het programma te plaatsen. Wij gaan / zijn met de betreffende schoolbesturen in overleg om samen tot verdere concretisering van de aanvragen te komen. De vertaling naar een daadwerkelijke budgetaanvraag volgt in de kadernota 2025 en 2026; het onderzoeksbudget voor het DevelsteinCollege met de eerste bestuursrapportage 2024.

Vooruitkijkend naar investeringen die nodig zijn na 2027 en op basis van de in dit IHP Onderwijs geformuleerde ambities zijn mogelijke ontwikkelingen op onderstaande locaties in beeld gebracht. Deze projecten worden geplaatst op het onderwijshuisvestingsoverzicht en meegewogen en getoetst bij de totstandkoming van het IHP Onderwijs 2028 – 2031.

1. Tandem, renovatie van een deel van het gebouw. Was onderdeel van IHP 2020-2023, maar is in overleg met het schoolbestuur doorgeschoven naar een later moment
2. Akkoord, Impuls samen met kdv Rakkers verzoek tot onderzoek van nieuwbouw resp gedeeltelijke nieuwbouw in wijk Walburg
3. Wegwijzer Uitbreiding van Karnebeekpad en vorming IKC
4. Renovatie 6 lokalen Julianaschool

Communicatie/publicatie/participatie

1. Bouwplannen ten aanzien van een schoolgebouw op een bestaande locatie hebben vaak grote impact op de omwonenden. Van overlast tijdens de bouw tot parkeren en verkeersbewegingen in de nieuwe situatie. Zoals ook met uw raad afgesproken betrekken wij de omwonenden actief bij de uitvoering van de plannen en proberen zo met elkaar tot een voor een ieder acceptabel plan te komen. Hierbij moet wel rekening gehouden worden dat de locatie in de meeste gevallen geen keuze biedt; vernieuwbouwplannen vinden meestal plaats op reeds bestaande schoollocaties.

Het is op veel plekken wenselijk om maatschappelijke voorzieningen toe te voegen aan onderwijshuisvesting. Passend binnen de filosofie van de opgave Veerkrachtige Buurten kijken we daarom bij de nieuwbouw van een school of integraal kindcentrum altijd naar wat nodig is in de buurt en of de broodnodige maatschappelijke voorzieningen aan de nieuwbouw kunnen worden toegevoegd. Dit geldt zowel voor nieuw te bouwen scholen vanuit het IHP Onderwijs 2024 – 2027 als voor de nog te realiseren scholen vanuit het vorige IHP (waaronder locatie Kloosstraat). Dat doen we samen met inwoners.

Tevens gaan we met de schoolbesturen het proces in om tot het verplichte IHP Onderwijs op grond van het wetsvoorstel doelmatige onderwijshuisvesting te komen.

Personeel/organisatie/SCD

nvt

Financiën

De financiële vertaling van het IHP kent een aantal componenten, zoals de vertaling van de benodigde m2 en het normbedrag waarmee conform de verordening gerekend moet worden in investeringsbedrag en kapitaallasten. De locatiegebonden kosten zoals sloop, tijdelijke huisvesting en bouwrijp maken van een locatie maar ook de gemeentelijke ambities.

Deze ambities op het gebied van onderwijshuisvesting werken op onderdelen kostenverhogend.

- De meerkosten voor energieneutraal bouwen en frisse scholen drukken op de kosten voor onderwijshuisvesting. Over deze meerkosten gaan we bij alle projecten met de schoolbesturen in gesprek over cofinanciering.
- Voor de vorming van integrale kindcentra heeft de gemeenteraad in de huidige verordening opgenomen dat schoolbesturen standaard 90 m2 extra mogen bouwen voor de realisatie van een integraal kindcentrum voor kinderen vanaf 2 jaar. Dit krijgen scholen automatisch toegekend.

Daarnaast kan de gemeenteraad voor het toevoegen van de doelgroep 0 – 2 jaar per project besluiten de benodigde m2 voor te financieren. Deze kosten komen in de vorm van huur terug. Wij gaan hierbij als gemeente wel de investering aan.

- Voor de ambities op het gebied van kansengelijkheid en het realiseren van een rijke schooldag geldt dat de gezamenlijke partners (onderwijs, opvang, gemeente, maatschappelijke partners) de middelen die hiervoor nodig zijn extern moeten vinden (subsidies) of financieren door middel vanerschikking van bijvoorbeeld middelen voor de bestrijding van onderwijsachterstanden, sport, cultuur, inburgering enzovoorts.
- Tot slot geldt voor het toevoegen van maatschappelijke voorzieningen dat middelen die hiervoor nodig zijn door de gezamenlijke partners (onderwijs, opvang, gemeente, maatschappelijke partners) extern gevonden moeten worden of dat we deze moeten financieren door middel vanerschikking van bestaande middelen.

Voor een eerste vertaling van het IHP 2024-2027 zijn we tot het volgende gekomen:

1. Dolfijn Laurensvliet nieuwbouw en deel renovatie (meegenomen uit IHP 2019)
2. Develhoek uitbreiding wegens structureel ruimtetekort en realisatie IKC
3. Notenbalk uitbreiding wegens ruimtetekort en realisatie IKC op locatie Notenbalk (mede ivm wegvallen Moermond)
4. DevelsteinCollege uitbreiding en renovatie of nieuwbouw
5. Schoolbestuur SIPOR voor evt. vestiging van een Islamitische basisschool

Ad 1. Voor de Dolfijn is met een normbedrag stand 2024 voor 1000 m² nieuwbouw van ca. € 3,3 miljoen te rekenen. Het schoolbestuur is op dit moment bezig met een haalbaarheidsstudie welke rond de jaarwisseling zal worden opgeleverd. De financiële vertaling zal plaatsvinden in de kadernota 2025.

Ad 2 en 3. Bij de Develhoek (hoofdlocatie) staan al enkele jaren 2 noodlokalen in verband met structureel ruimtegebrek. Ook maken zij gebruik van de nieuwbouw uit 2015 aan de Bazuinstraat.

De Notenbalk heeft ruimtegebrek en wil graag zich omvormen tot een volwaardig IKC, mede omdat het schoolbestuur bij de Moermond (gemeentelijk gebouw) een kinderdagverblijf heeft welke door de nieuwbouw van een IKC aan de Duivenvoorde (ander schoolbestuur) zijn functie dreigt te verliezen. De 5 lokalen aan de Bazuinstraat (nu in gebruik bij de Develhoek) zouden een oplossing bieden voor het ruimtegebrek en de vorming van een IKC.

Dit ruimtelijke vraagstuk wordt samen met de 2 schoolbesturen opgepakt; we verwachten de financiële vertaling in de kadernota 2026 te kunnen maken. Indien eerder besluitvorming mogelijk is dan komen we met een apart voorstel naar u toe.

Ad 4. Het DevelsteinCollege is gebouwd in verschillende fases; de oudste dateert van 1977. Er zijn verschillende scenario's; van gedeeltelijke renovatie en gedeeltelijke nieuwbouw naar gehele nieuwbouw op een andere locatie. Dit laatste in verband met de huidige ligging in de nabijheid van de A16 en de daaruit voortvloeiende negatieve gezondheidsaspecten betreffende geluid en fijnstof.

Een eerste doorrekening voor gehele nieuwbouw komt tot een bedrag van ca. 50 miljoen euro. Voor dit bouwproject komen wij met een apart voorstel naar u toe. De kosten van de onderzoeksfase nemen we op in de eerste bestuursrapportage 2024.

Ad 5. De aanvraag van SIPOR wordt op dit moment beoordeeld door DUO en de Inspectie van het Onderwijs en zij ontvangen hierover voor 1 juni 2024 het besluit van het Ministerie. Bij een positief besluit wordt daarna een proces doorlopen dat moet leiden bekostiging van de school op basis van leerlingenprognoses en een start per augustus 2025 op zijn vroegst. Dit heeft gevolgen voor de onderwijshuisvestingsvoorraad in Zwijndrecht maar wellicht ook voor de leerlingenaantallen op andere scholen. De exacte gevolgen worden in de loop van 2024/ 2025 duidelijk. Wij verwachten een financiële vertaling te kunnen maken uiterlijk voor de kadernota 2026.

INTEGRAAL HUISVESTINGSPLAN ONDERWIJS (IHP) 2024 - 2027

DUURZAME SCHOOLGEBOUWEN WAARIN HET
GEZOND EN FIJN IS OM TE LEREN EN WERKEN.

“In Zwijndrecht zetten we welzijn en welbevinden in het dagelijks leven van ouders, opvoedondersteuners, kinderen en jongeren centraal. Dat betekent het versterken van de leefomgeving en de basis waar kinderen opgroeien: thuis, op de kinderopvang, op de school, in de wijk. Plekken waar professionals goed gefaciliteerd worden om kinderen en gezinnen laagdrempelig te ondersteunen in hun ontwikkeling.”

Aanleiding

Gemeenten en schoolbesturen hebben al geruime tijd de ambitie om de verouderde schoolgebouwen aan te pakken en toekomstbestendige, duurzame en gezonde schoolgebouwen te realiseren die geschikt zijn voor hedendaags en inclusief onderwijs. Gemeenten en schoolbesturen zijn samen verantwoordelijk voor het realiseren en het in stand houden van kwalitatief goede onderwijshuisvesting. In Zwijndrecht zijn we daarom in 2018 gestart met een vernieuwingsslag op het gebied van onderwijshuisvesting met als doel om eigentijdse schoolgebouwen met een gezond (school)klimaat te realiseren voor onze kinderen. Doel hiervan is ook om de bestaande voorzieningenstructuur te transformeren naar

toekomstbestendige onderwijshuisvesting. Dit heeft onder andere geresulteerd in een meerjarig ambitieus programma (IHP Onderwijs 2020 – 2023) waarin we in korte tijd veel scholen hebben aangepakt.

In het verleden bestond onderwijshuisvesting en daarmee ook het Integraal Huisvestingsplan vooral uit het stapelen van stenen en het uitvoeren van onze wettelijke taak samen met de schoolbesturen: het realiseren en in stand houden van kwalitatief goede schoolgebouwen. Als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld kansenongelijkheid, gezondheidsverschillen, armoede) en veranderde wetgeving (passend onderwijs, jeugdhulp) hebben schoolgebouwen meer en meer de functie gekregen om de ontwikkeling van kinderen te faciliteren. Passend en inclusief onderwijs, de samenwerkingsagenda onderwijs – opvang – jeugd, de opgave Veerkrachtige Buurten zijn voorbeelden van ontwikkelingen die invloed hebben op de manier waarop we kijken naar onderwijshuisvesting. Kwalitatief goede onderwijshuisvesting is een randvoorwaarde voor de kwaliteit van het onderwijs. Indirect heeft onderwijshuisvesting waarde voor maatschappelijke doelen zoals vermindering van schooluitval, minder beroep op jeugdhulp en verbetering van de sociale en fysieke kwaliteit van de leefomgeving in buurten van Zwijndrecht. Schoolbesturen, opvangorganisaties, organisaties betrokken bij jongeren en gemeente hebben gezamenlijk al veel stappen gezet in de samenwerking.

Beleidsrijk Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024 - 2027

Daarnaast heeft de gemeenteraad op basis van het 'Raadsprogramma Krachtig Zwijndrecht' op verschillende momenten gesproken over de lokale ambities ten aanzien van onderwijshuisvesting (oriëntatieavonden op 1 november 2022, 11 april 2023 en een werkbezoek aan het Akkoord op 2 november 2023). Het ging daarbij om:

- Het realiseren van kansengelijkheid voor kinderen;
- Het realiseren van duurzame en frisse schoolgebouwen;
- Het faciliteren van de vorming van integrale kindcentra;
- Het toevoegen van maatschappelijke voorzieningen op basis van wat nodig is in de buurt.

Dit heeft geleid tot verschillende ambities die gedeeltelijk zijn vastgelegd en voor een deel nog niet. Daarom ligt nu een beleidsrijk Integraal Huisvestingsplan 2024 – 2027 voor waarin deze uitgangspunten en ambities worden vastgelegd en worden vertaald naar de aanvragen die voor deze periode zijn ingediend. Hiermee leggen we een goede basis voor een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs dat gemeente en schoolbesturen in staat stelt een langetermijnperspectief te ontwikkelen waarmee we schaarse middelen en in Zwijndrecht ook schaarse beschikbare ruimte effectief ingezet kunnen worden.

Wetsvoorstel doelmatige onderwijshuisvesting

In mei 2023 heeft de internetconsultatie plaatsgevonden voor het wetsvoorstel “Doelmatige onderwijshuisvesting. Daarmee is een wetwijziging in voorbereiding op basis waarvan een meerjarig integraal huisvestingsplan onderwijs wettelijk verplicht wordt. De inschatting is dat deze verplichting per 2025 gaat gelden.

In dit verplichte meerjarige IHP Onderwijs moet terug komen welke interventies gemeente, schoolbesturen en maatschappelijke organisaties gaan uitvoeren, rekening houdend met de benodigde capaciteit, de individuele en gezamenlijke beleidsambities, de maatschappelijke ontwikkelingen, stedenbouwkundige ontwikkelingen enzovoorts.

Het integraal huisvestingsplan moet antwoord geven op de vraag welke transformaties we in de voorzieningenstructuur moeten plegen komende jaren, kijkend door de bril van ambities, doelstellingen, knelpunten en vraagstukken. Met de te maken afspraken in het IHP Onderwijs willen gemeente en schoolbesturen gezamenlijk bereiken dat leerlingen en personeel in integrale kindcentra, basisonderwijs en speciaal basisonderwijs en voortgezet onderwijs kunnen leren en werken in gebouwen die bijdragen aan welzijn, leer- en werkprestaties en duurzaamheid.

Dat betekent duurzame (ENG), inspirerende en functionele gebouwen, die een goed binnenklimaat hebben (frisse scholen B) en voor alle partijen binnen de beschikbare middelen te exploiteren zijn. Het nu voorliggende 'Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Zwijndrecht 2024 – 2027' biedt hiervoor een goede basis, uitgaande van het wetsvoorstel 'Doelmatige aanpak onderwijshuisvesting'. Hierin wordt ook duidelijk dat we waar het gaat de transformatie van de voorzieningenstructuur al een eind op weg zijn. Langs een zorgvuldig proces met de schoolbesturen en betrokken maatschappelijke partners werken we op basis hiervan verder aan het verplichte IHP Onderwijs.

[Leeswijzer](#)

In dit IHP Onderwijs worden eerst de ontwikkelingen, uitgangspunten en ambities en beschreven ten aanzien van onderwijshuisvesting die we vertalen naar de aanvragen voor het IHP Onderwijs 2024 – 2027. Vervolgens wordt stilgestaan bij de huidige rol- en taakverdeling en procedure die de basis vormen voor de beoordeling van de aanvragen. Daarop volgen het onderwijshuisvestingsprogramma en -overzicht waarin de afronding van de vorige planperiode, de aanvragen voor de nieuwe planperiode en een vooruitblik naar de benodigde investeringen na 2027 zijn opgenomen. Het document wordt afgesloten met een financiële paragraaf waarin de nu bekende investeringen zijn meegenomen inclusief uitleg over de financieringssystematiek.

Inhoudsopgave	Pagina
Hoofdstuk 1: Ambities, uitgangspunten en ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting	3 – 6
1.1 Inleiding	3
1.2 Ontwikkelingen van invloed op onderwijshuisvesting in Zwijndrecht	3 – 5
1.3 Lokale ambities op het gebied van onderwijshuisvesting	5 – 6
Hoofdstuk 2: Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024 – 2027	7 – 13
2.1 Rol- en taakverdeling op het gebied van onderwijshuisvesting	7
2.2 Procedure bij aanvragen voor het onderwijshuisvestingsprogramma en -overzicht	8 – 9
2.3 Uitvoering en afronding projecten uit de vorige periode (2020 – 2023)	9 – 10
2.4 Onderwijshuisvestingsprogramma en – overzicht 2024 – 2027	10 – 11
2.5 Bewegingsonderwijs	11 – 12
2.6 Financiering	12 – 13
2.7 Vervolgproces	13

Hoofdstuk 1: Ontwikkelingen en ambities op het gebied van onderwijshuisvesting

1.1 Inleiding

In het verleden bestond onderwijshuisvesting vooral uit het stapelen van stenen en het uitvoeren van onze wettelijke taak samen met de schoolbesturen: het realiseren en in stand houden van kwalitatief goede schoolgebouwen. Als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld kansenongelijkheid, gezondheidsverschillen, armoede) en veranderde wetgeving (passend onderwijs, jeugdhulp) hebben schoolgebouwen meer en meer de functie gekregen om de ontwikkeling van kinderen te faciliteren. Goed onderwijs is in handen van scholen en bevlogen leerkrachten in samenwerking met ouders en maatschappelijke partners. Goede onderwijshuisvesting is en blijft hierin een randvoorwaarde. Onder goede huisvesting verstaan we een gebouw dat duurzaam is, een gezond klimaat heeft en dat toekomstbestendig is. Schoolbesturen hebben de wettelijke taak om de schoolgebouwen voldoende te onderhouden. De gemeente heeft de taak om de scholen adequaat te huisvesten. Schoolgebouwen bouwen we voor langdurig gebruik. We vinden het belangrijk dat bestaande en nieuwe schoolgebouwen mee groeien met de veranderende inzichten en gebruik. Onze samenleving is continu in beweging. Demografische, economische en technologische ontwikkelingen leiden tot nieuwe inzichten en eisen aan het onderwijs van onze kinderen. Dat vraagt om schoolgebouwen die flexibel en toekomstbestendig zijn.

1.2 Ontwikkelingen van invloed onderwijshuisvesting en het IHP onderwijs in Zwijndrecht

Hieronder worden ontwikkelingen geschetst die van invloed zijn op onderwijshuisvesting en het nu voorliggende IHP Onderwijs in Zwijndrecht. Het betreft voor een deel autonome ontwikkelingen (eventuele vestiging Islamitisch onderwijs) en deels zijn de ontwikkelingen het gevolg van lokale ambities en keuzes die we maken (samenwerkingsagenda, gezondheidsbeleid, veerkrachtige buurten, beschikbare locaties).

Transformatieplan sociaal domein: Samenwerkingsagenda.

In 2021 is gezamenlijk met het OOGO, het Op Overeenstemming Gericht Overleg met alle kinderopvang- en onderwijspartners, een strategie bepaald over de vertaling van het Transformatieplan Sociaal Domein (We zijn ervan en doen het samen) naar de kinderopvang en het onderwijs. Er was een sterke gezamenlijke behoefte om deze vertaalslag te maken en op basis van een samenwerkingsagenda te werken aan de ambitie om de onderwijsondersteuning en jeugdhulp beter op elkaar te laten aansluiten. Er is een als basis voor deze samenwerkingsagenda een gezamenlijke visie geformuleerd die doorwerkt in de wijze waarop we kijken naar onderwijshuisvesting (zie onder het kopje gezamenlijke visie). De visie is in lijn met de kaders en de kernwaarden uit het Transformatieplan.

Er zijn verschillende proeftuinen gestart om deze visie in de praktijk te realiseren. In deze proeftuinen wordt samen met de betrokken partners geëxperimenteerd met nieuwe werkwijzen. In de proeftuinen zijn we in én met de praktijk (inclusief ouders en jeugdigen zelf) aan de slag. Hiermee leren we hoe we komen tot een structureel betere aanpak voor de jeugd. Deze ontwikkeling is vertaald naar lokale ambities op het gebied van kansengelijkheid, de vorming van integrale kindcentra en het inzetten op een rijke ontwikkeldag op scholen in niet veerkrachtige buurten.

Gezamenlijke visie (samenwerkingsagenda)

‘In Zwijndrecht zetten we welzijn en welbevinden in het dagelijks leven van ouders, opvoedondersteuners, kinderen en jongeren centraal. Dat betekent het versterken van de leefomgeving en de basis waar kinderen opgroeien: thuis, op de kinderopvang, op de school, in de wijk. Plekken waar professionals goed gefaciliteerd worden om kinderen en gezinnen laagdrempelig te ondersteunen in hun ontwikkeling. Dit betekent ook dat we accepteren dat tegenslagen bij het leven horen, dat gedrag wat we niet direct begrijpen er bij hoort, dat professionals zich bewust zijn van hun eigen rol en kijken naar de context van kinderen en jongeren – op alle leefgebieden. We investeren in een inclusieve omgeving waarbinnen elk kind, elke jongere zich welkom en veilig voelt. Om dat vorm en inhoud te geven is een integrale aanpak noodzakelijk, waarbij alle maatschappelijk partners elkaar begrijpen en dezelfde taal spreken. Domein overstijgende samenwerking op basis van de leefwereld, met heldere samenwerkingsafspraken en rolverdeling, met aandacht voor alle leefgebieden. Om dat te bereiken geloven we in structureel dialooggericht (samen)werken, met elkaar en met gezinnen.’

Opgave Veerkrachtige Buurten

We hebben elkaar nodig om van Zwijndrecht een plek te maken waar je fijn, gezond en gelukkig kunt leven en oud kunt worden. Een plek waar iedereen zich gezien, gehoord en serieus genomen voelt. Samen werken we aan een krachtig Zwijndrecht waar iedereen zich thuis voelt: **Zwijndrecht dat is thuiskomen**. Maar:

- Op dit moment maakt het uit waar je wieg staat in Zwijndrecht. In 15 buurten zien we een **toenemende concentratie** van mensen die niet zelfredzaam zijn. Dit gaat vaak samen met **minder samenredzaamheid** ofwel **minder veerkracht** in die buurt of wijk.
- In deze buurten zien we een hoog percentage goedkope sociale huur- en koopwoningen en de openbare ruimte is er kwaliteitsarm. Een groot deel van de mensen die er woont heeft weinig draagkracht. Bij deze mensen zien we vaak een combinatie van armoede, schulden, gezondheidsproblemen, overlast, woonomstandigheden die te wensen overlaten en gevoelens van onveiligheid. We zien er kansenongelijkheid en gezondheidsachterstanden.
- Voor jongeren die in deze buurten opgroeien is de kans groter dat zij een lagere opleiding volgen, het onderwijs voortijdig verlaten, een minder goed betaalde baan krijgen en zij vertonen vaker norm-overschrijdend gedrag dan jongeren in buurten waar de veerkracht en samenredzaamheid groter is. Er is voor de inwoners in deze buurten weinig perspectief op vooruitgang en de zorg- en ondersteuningsvraag is er hoog.

Daarom werken we samen aan een **gezonde toekomst voor Zwijndrecht**. We zorgen dat de **kansen** van inwoners worden **vergroot** en dat we **fundamenteel achterstanden** en **ongelijkheid aanpakken**, zodat opleidingsniveau, arbeidsparticipatie en woonkwaliteit in 15 jaar stijgen. Aan het einde van deze raads- en collegeperiode zien we dat de beweging naar meer veerkrachtige buurten in gang is gezet. **Over 15 jaar maakt het niet meer uit waar je wieg staat en voelt Zwijndrecht als thuiskomen voor iedereen**. Deze gezamenlijke aanpak heeft gevolgen voor de wijze waarop we kijken naar onderwijshuisvesting en de school als centrum in de buurt waar veel meer gebeurt dan onderwijs geven en opvang bieden. Deze ontwikkeling is vertaald naar lokale ambities op het gebied van kansengelijkheid, de vorming van integrale kindcentra en het inzetten op een rijke ontwikkeldag op scholen in niet veerkrachtige buurten.

Islamitisch Onderwijs

De Stichting voor Islamitisch Primair Onderwijs Rijnmond (SIPOR) heeft kenbaar gemaakt een basisschool op Islamitische grondslag te willen stichten in Zwijndrecht. Zij doorlopen bij het schrijven van dit Integraal Huisvestingsplan Onderwijs de procedure via de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) voor de stichting van een door het rijk gefinancierde basisschool. De stichting is hierover in het najaar van 2023 in gesprek getreden met andere schoolbesturen in Zwijndrecht en met de gemeente. De aanvraag van SIPOR wordt op dit moment beoordeeld door DUO en de Inspectie van het Onderwijs en ontvangt hierover voor 1 juni 2024 het besluit van het Ministerie. Bij een positief besluit wordt daarna een proces doorlopen dat moet leiden tot bekostiging van de school op basis van leerlingenprognoses en een start per augustus 2025 op zijn vroegst. Dit heeft gevolgen voor de onderwijshuisvestingsvoorraad in Zwijndrecht maar wellicht ook voor de leerlingenaantallen op andere scholen. De exacte gevolgen worden in de loop van 2024/ 2025 duidelijk.

Lokaal gezondheidsbeleid

De ambities en doelstellingen uit nieuwe lokale gezondheidsbeleid "Gezonde inwoners in een gezonde omgeving (2024 – 2026)" werken door in de projecten uit het integraal huisvestingsplan onderwijs. Het gaat daarbij om het verkleinen van gezondheidsverschillen, het stimuleren van een gezonde leefstijl, gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving en het verlichten van de druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen. Voor onderwijshuisvesting betekent dit dat we werken aan duurzame en toekomstbestendige integrale kindcentra/schoolgebouwen met een gezond klimaat. De omgeving moet uitnodigen tot ontmoeting en bewegen, de programmering in en om kindcentra aan het vergroten van de veerkracht en weerbaarheid van jongeren.

Een belangrijk aandachtspunt hierbij is dat Zwijndrecht ingesloten ligt tussen water, spoor, en snelwegen met als gevolg dat op sommige locaties niet mag worden gebouwd of dat veel aanvullende maatregelen nodig zijn om wel te mogen bouwen. Er is sprake van schaarste qua beschikbare locaties in Zwijndrecht, ook als het gaat om nieuwbouwlocaties voor onderwijshuisvesting. Dat maakt het nog uitdagender om de ambities die er zijn op het gebied van duurzaam bouwen, een gezond klimaat en frisse scholen te realiseren.

1.3 Lokale ambities op het gebied van onderwijshuisvesting

Deze uitgangspunten laten zich vertalen naar een aantal gemeentelijke ambities op het gebied van onderwijshuisvesting waarover de gemeenteraad eerder tijdens oriëntatieavonden (1 november 2022, 11 april 2023) en een werkbezoek aan integraal kindcentrum het Akkoord (2 november 2023) in gesprek is geweest en in dit IHP Onderwijs worden vastgelegd. Per ambitie wordt aangegeven wat het effect hiervan is op het onderwijshuisvestingsprogramma voor de periode 2024 – 2027. Het betreft ambities op het gebied van duurzaamheid (energieneutraal bouwen en frisse scholen), de vorming van integrale kindcentra, het mogelijk maken van een verlengde schooldag (rijke ontwikkeldag) en het toevoegen van maatschappelijke voorzieningen.

Ambitie 1: Kansengelijkheid voor kinderen en jongeren in Zwijndrecht

Kinderen en jongeren moeten toekomstperspectief hebben om op te kunnen groeien tot zelfbewuste en zelfredzame inwoners. In een 'Krachtig Zwijndrecht' wordt niemand uitgesloten of benadeeld. Iedereen van jong tot oud moet kunnen meedoen in Zwijndrecht. Helaas is meedoen niet voor iedereen vanzelfsprekend. Meedoen wordt bemoeilijkt wanneer je moet rondkomen van een klein budget en op of onder de armoedegrens leeft. Iedereen in Zwijndrecht heeft een taak om eraan bij te dragen dat iedereen op een gelijkwaardige manier kan deelnemen aan de maatschappij. Voorzieningen en activiteiten in de wijken zijn hiervoor van groot belang. Een belangrijke plek waar kinderen en jongeren kunnen bouwen aan hun toekomstperspectief is op school. We zorgen daarom voor goede onderwijshuisvesting als randvoorwaarde voor goed onderwijs. Ook investeren we in de omgeving van de school en de buitenruimte zodat deze uitdagend zijn voor kinderen van alle leeftijden en uitnodigen tot bewegen, spelen en ontmoeten. We investeren hierin vanuit verschillende programma's en opgaven (en de daaraan gekoppelde middelen) zoals armoedebestrijding, onderwijsachterstandenbeleid, samenwerkingsagenda onderwijs, opvang en jeugd, veerkrachtige buurten en inrichting van de openbare ruimte.

Ambitie 2: Ondersteuning vorming van integrale kindcentra (IKC)

We ondersteunen de vorming van Integrale Kindcentra waarbij in ieder geval onderwijs en opvang als integraal en logisch geheel zijn samengebracht. De kernpartners werken structureel samen om een hedendaags, sluitend aanbod te verzorgen op het gebied van onderwijs, opvoeding, ontwikkeling en ontspanning. Hierbij wordt samengewerkt met partners op het gebied van zorg, welzijn en ondersteuning. In Zwijndrecht wordt deze ontwikkeling zowel inhoudelijk als via de verordening onderwijshuisvesting ondersteund:

- In de verordening is opgenomen dat schoolbesturen standaard 90 m2 extra mogen bouwen voor de realisatie van een integraal kindcentrum voor kinderen vanaf 2 jaar. Dit krijgen scholen automatisch toegekend.
- Voor het toevoegen van de doelgroep 0 – 2 jaar kan de gemeenteraad per project besluiten de benodigde m2 voor te financieren. Deze kosten komen in de vorm van huur terug. Wij gaan hierbij als gemeente wel de investering aan.

Ambitie 3: Een rijke ontwikkeldag op minimaal alle scholen in de niet veerkrachtige buurten

In het raadsprogramma Krachtig Zwijndrecht is opgenomen dat we willen dat kinderen in Zwijndrecht veilig en gezond kunnen opgroeien, dat inwoners waardig ouder kunnen worden en dat we daarin blijvend zullen investeren. De fysieke en mentale gezondheid van onze inwoners is hierin een bepalende factor. Een belangrijke manier om daar invulling aan te geven is de rijke schooldag: schooldag inclusief aanbod cultuur, sport, burgerschap, natuureducatie, etc. en gekoppelde activiteiten voor volwassenen. De Rijke Schooldag is bedoeld om activiteiten te organiseren voor alle kinderen, zodat ze gelijke kansen krijgen. Schoolbesturen en gemeente willen deze ontwikkeling mogelijk maken op minimaal alle scholen in de niet veerkrachtige buurten van Zwijndrecht. Middelen die hiervoor nodig zijn moeten de gezamenlijke partners (onderwijs, opvang, gemeente, maatschappelijke partners) extern vinden (subsidies) of financieren door middel van herschikking van bijvoorbeeld middelen voor de bestrijding van onderwijsachterstanden, sport, cultuur, inburgering enzovoorts.

Ambitie 4: Energieneutraal bouwen

We werken aan een gezond en duurzaam Zwijndrecht dat we door kunnen geven aan toekomstige generaties. Bij nieuwbouw is daarom het uitgangspunt bouwen volgens bouwbesluit met de ambitie energieneutraal bouwen, onder de voorwaarde dat het rijk voldoende extra middelen voor het behalen van de klimaatdoelen in de toekomst ter beschikking stelt. De verwachting is dat energieneutraal bouwen binnen de planperiode van dit IHP Onderwijs verplicht wordt en dat dit in de normbedragen voor onderwijshuisvesting een financiële vertaling krijgt. Voor de aanvragen in dit IHP Onderwijs geldt dat we waar mogelijk energieneutraal bouwen en over de meerkosten hiervoor afspraken maken met de schoolbesturen over cofinanciering.

Ambitie 5: Gezonde scholen en gezonde schoolomgeving en Frisse scholen op minimaal ambitieniveau B (Goed)

Onze gezondheid wordt niet alleen bepaald door de fysieke staat van ons lichaam. Het gaat ook over veerkracht, over meedoen in de maatschappij, betekenisvolle dagbesteding en de omgeving waarin je leeft. In Zwijndrecht zien we grote verschillen tussen inwoners op het gebied van gezondheid. We werken daarom aan het verkleinen van gezondheidsverschillen, het stimuleren van een gezonde leefstijl, gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving en het verlichten van de druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen. We investeren daarom extra in onze kwetsbare buurten. Voor onderwijshuisvesting betekent dit dat we werken aan duurzame en toekomstbestendige integrale kindcentra/schoolgebouwen met een gezond klimaat. De omgeving moet uitnodigen tot ontmoeting en bewegen, de programmering in en om kindcentra aan het vergroten van de veerkracht en weerbaarheid van jongeren.

We investeren in een schone en veilige leefomgeving waar kinderen en jongeren veilig en gezond kunnen opgroeien. Een Frisse School is een schoolgebouw (basis- of voortgezet onderwijs) met een laag energieverbruik en een gezond binnenmilieu. In een Frisse School is aandacht voor energie, luchtkwaliteit, temperatuur, licht en geluid. Het is een uitdaging voor veel bestaande onderwijsbesturen om hun panden te renoveren naar frisse en toekomstbestendige gebouwen. Bij nieuwbouw is daarom het uitgangspunt bouwen volgens bouwbesluit met de ambitie frisse scholen B, onder de voorwaarde dat het rijk voldoende extra middelen voor het behalen van de klimaatdoelen in de toekomst ter beschikking stelt. Ook hiervoor is de verwachting dat dit in de normbedragen voor onderwijshuisvesting een financiële vertaling krijgt. Voor de aanvragen in dit IHP Onderwijs geldt dat we streven naar frisse scholen op minimaal ambitieniveau B en ook hierover afspraken maken met de schoolbesturen over cofinanciering.

Ambitie 6: Toevoegen van maatschappelijke voorzieningen op basis van wat nodig is in een buurt

Het is op veel plekken wenselijk om maatschappelijke voorzieningen toe te voegen aan onderwijshuisvesting. Passend binnen de filosofie van de opgave Veerkrachtige Buurten kijken we daarom bij de nieuwbouw van een school of integraal kindcentrum altijd naar wat nodig is in de buurt en of de broodnodige maatschappelijke voorzieningen aan de nieuwbouw kunnen worden toegevoegd. Dit geldt zowel voor nieuw te bouwen scholen vanuit het IHP Onderwijs 2024 – 2027 als voor de nog te realiseren scholen vanuit het vorige IHP (waaronder locatie Kloosstraat). Denk hierbij aan:

- Wat is nodig op buurtniveau, wijkniveau of Zwijndrecht breed (huisartsen, ontmoetingsruimte);
- Is het wenselijk om maatschappelijke functies toe te voegen die passen bij de doelgroep 0 – 13 (logopedie, kindfysio, Jeugdgezondheidszorg enzovoorts);
- Faciliteren van rijke schooldag door toevoeging van bijvoorbeeld sport-, techniek-, cultuurruimtes enzovoorts;
- Een schoolgebouw is een **centrale plek in een wijk**. Een duurzaam schoolgebouw is niet alleen energiezuinig en langdurig inzetbaar, maar is ook een herkenbare plek in de wijk. Een schoolgebouw bepaalt mede de identiteit van de wijk. We vinden het belangrijk om een gebouw te realiseren dat **langdurig inzetbaar** is en langdurig maatschappelijke functies kan huisvesten;
- De omgeving van de school en de routes naar de school en gymzalen moeten **veilig** zijn;
- Noodzaak of wens tot uitbreiding aantal sportzalen/sporthalen;
- De omgeving van de school en de buitenruimte moeten voldoende uitdagend zijn voor kinderen van alle leeftijden en uitnodigen tot **bewegen, spelen en ontmoeten**.

Belangrijke randvoorwaarde hiervoor is beschikbare ruimte, want de ruimte in Zwijndrecht is schaars. Hiervoor geldt dat middelen die hiervoor nodig zijn door de gezamenlijke partners (onderwijs, opvang, gemeente, maatschappelijke partners) extern gevonden moeten worden of dat we deze moeten financieren door middel van herschikking van bestaande middelen.

Hoofdstuk 2: Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024 – 2027

Een belangrijk onderdeel van het IHP Onderwijs 2024 – 2027 is het onderwijshuisvestingsprogramma en -overzicht. Hierin wordt opgenomen welke aanvragen zijn ingediend door de bevoegde gezagsorganen (schoolbesturen) en welke aanvragen op basis van de Verordening Onderwijshuisvesting worden toegekend of afgewezen.

Belangrijke factoren bij de beoordeling van aanvragen zijn de wettelijke rol- en taakverdeling op het gebied van onderwijshuisvesting en de uitkomsten uit leerlingenprognoses en bouwkundige toetsen. In dit hoofdstuk worden daarom de rol- en taakverdeling en de procedure eerst kort beschreven. Daarna volgen de uitvoering van nog lopende projecten uit het IHP Onderwijs 2020 – 2023, het onderwijshuisvestingsprogramma en -overzicht 2024 – 2027 en een doorkijkje naar de benodigde investeringen na 2027. Het hoofdstuk wordt afgesloten met uitleg over de financieringssystematiek.

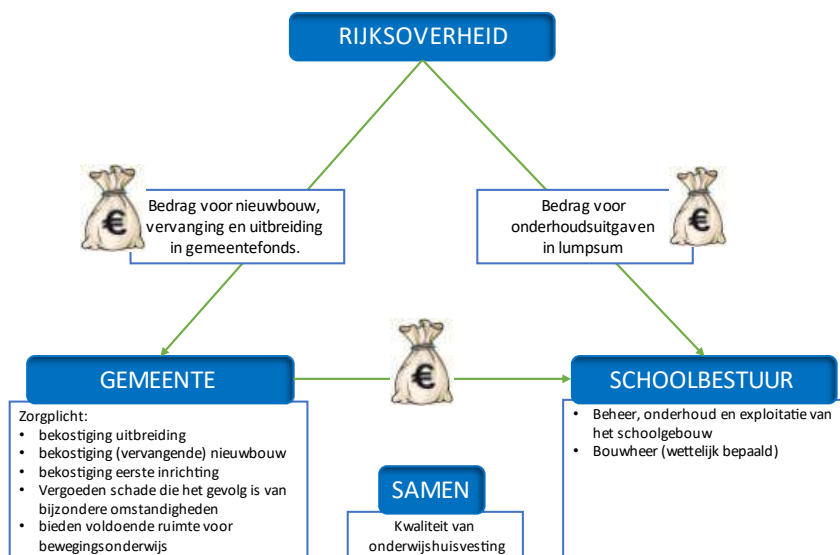
2.1 Rol- en taakverdeling op het gebied van onderwijshuisvesting

De gemeente heeft op basis van wet- en regelgeving een zorgplicht op het gebied van onderwijshuisvesting. In grote lijnen is het de verantwoordelijkheid van de gemeente om te voorzien in:

- bekostiging van uitbreiding
- bekostiging van (vervangende) nieuwbouw
- bekostiging van eerste inrichting (schoolmeubilair en onderwijsleerpakket);
- vergoeden van schade die het gevolg is van bijzondere omstandigheden (zoals brand, inbraak of vandalisme)
- bieden van voldoende ruimte voor bewegingsonderwijs
- Vergoeding OZB-lasten

De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het beheer, onderhoud en exploitatie van het schoolgebouw. Daarvoor ontvangt het schoolbestuur rechtstreeks van het Ministerie van Onderwijs een vergoeding.

Voor de bekostiging van onderwijshuisvestingsvoorzieningen heeft het schoolbestuur dus te maken met twee financieringsstromen: één vanuit de gemeente (voor de genoemde voorzieningen vanuit zorgplicht gemeenten) en één vanuit de rijksoverheid. Schoolbesturen en gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit van onderwijshuisvesting. De wet stelt daarbij dat schoolbesturen in beginsel bouwheer zijn tenzij met het college van burgemeester en wethouders is overeengekomen dat de gemeente als bouwheer optreedt. De bouwheer treedt feitelijk op als opdrachtgever van een project. In opdracht van de bouwheer worden onder meer het programma van eisen en het ontwerp opgesteld. De bouwheer geeft ook opdracht aan een uitvoerende partij (i.c. een aannemer) om een project te realiseren. In onderstaande plaatje worden de rol- en taakverdeling en financieringsstromen schematisch weergegeven:

Onderhoudsuitgaven

Uitgaven om een schoolgebouw in dezelfde technische en bouwkundige staat te houden zijn altijd voor rekening van schoolbesturen.

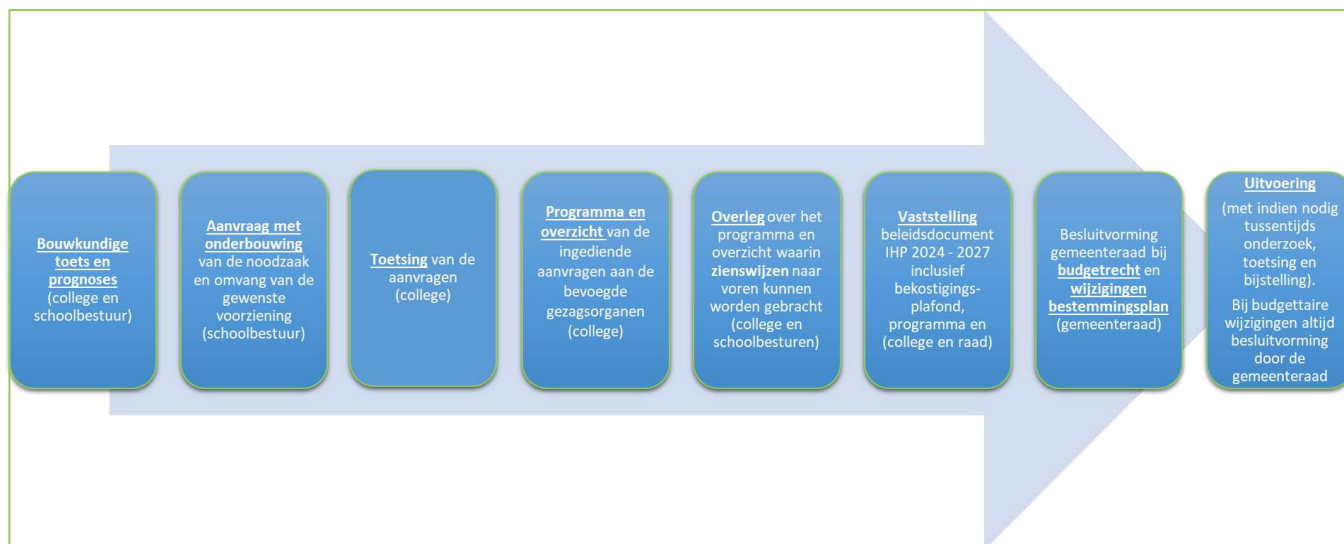
Investeringen

Uitgaven met als doel het stichten of het technisch of functioneel verbeteren van een schoolgebouw. Wie betaalt is afhankelijk van de situatie. Investerings zijn in ieder geval:

- **Nieuwbouw** van een schoolgebouw (voor rekening van de gemeente, PO en SO mogen hieraan niet bijdragen. VO mag dat onder voorwaarden);
- **Nieuwbouwsuitgaven bij vervangende nieuwbouw** voor rekening van de gemeente (Pen SO mogen hieraan niet bijdragen. VO mag dat onder voorwaarden);
- **Inrijpende verbouwing of renovatie** (gemeente en schoolbestuur stellen samen vast wat voor rekening van de gemeente en het schoolbestuur komt);
- **Functionele verbeteringen aan het schoolgebouw** (mogen PO, SO en VO aan meebetalen, tenzij sprake is van uitbreiding van het gebouw).

2.2 Procedure bij aanvragen voor het onderwijshuisvestingsprogramma en -overzicht

De procedure bij aanvragen voor het onderwijshuisvestingsprogramma en -overzicht staat in het plaatje hieronder visueel uitgewerkt en start met het opstellen van leerlingprognoses (gemeente) en het uitvoeren van bouwkundige toetsen (schoolbesturen) waarmee de noodzaak en omvang van de gewenste voorziening in beeld wordt gebracht. De procedure stapsgewijs in beeld:

Ontwikkeling leerlingenaantallen - leerlingprognoses

Bij nieuwe aanvragen in het kader van onderwijshuisvesting laten we in Zwijndrecht leerlingprognoses opstellen. In mei 2023 zijn de meest recente prognoses voor het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en het voortgezet onderwijs met als teldatum 1 oktober 2022. Toekomstige uitdagingen in de huisvesting van Zwijndrechtse scholen kunnen we daarmee op tijd opmerken en samen met de schoolbesturen en andere partners oplossen. Met de leerlingprognoses analyseren we de ruimtebehoefte voor het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en voortgezet onderwijs in Zwijndrecht voor de komende jaren. Ze geven ons inzicht in het toekomstige verloop van het aantal leerlingen. Deze prognoses vormen een noodzakelijk instrument bij het beoordelen en plannen van voorzieningen in de onderwijshuisvesting. Dit geldt vooral bij (vervangende) nieuwbouw en uitbreiding met leslokalen. Hieronder volgt een kort overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen in Zwijndrecht:

- In Zwijndrecht gaan circa **3500** leerlingen naar het basisonderwijs, **160** leerlingen naar het speciaal basisonderwijs en **3300** leerlingen naar het voortgezet onderwijs in het schooljaar 2023 – 2024;
- We verwachten dat de woningen die worden toegevoegd aan het bestand in Zwijndrecht weinig invloed hebben op de leerlingenaantallen op basis van het type woningen dat gebouwd gaat worden;
- Voor het basisonderwijs geldt dat er een piek in de leerlingenaantallen te verwachten valt in schooljaar 2028 – 2029 en dat daarna weer een dalende trend inzet naar het niveau van 2023.
- Voor het basisonderwijs hebben we gemeentebreed voldoende capaciteit beschikbaar. De samenvoeging van een aantal locaties is gericht op het realiseren van passende huisvesting en voorkoming van leegstand. Bij een aantal scholen is sprake van ruimtegebrek (deels structureel, deels tijdelijk). Hier wordt met het lopende IHP Onderwijs 2020 – 2023 en het voorliggende IHP Onderwijs 2024 – 2027 op ingespeeld. Een aantal scholen (ook opgenomen in het IHP 2024-2027 alsmede op de wensenlijst) hebben ruimtegebrek. De mogelijke komst van Islamitisch onderwijs heeft hier ook invloed op.
- Binnen het speciaal basisonderwijs blijven de leerlingenaantallen stabiel rond de **160**.
- Binnen het voortgezet onderwijs (Develsteincollege, Walburgcollege, Loket en de Sprong) blijven de leerlingenaantallen met wat schommelingen bij het Develsteincollege stabiel op het huidige niveau van 3300 leerlingen. Het Walburgcollege is inmiddels passend gehuisvest (IHP 2018), in het Loket is overcapaciteit op gebouwniveau en het Develsteincollege kent een structureel ruimtekort.

Bouwkundige toetsing

De bouwkundige toetsing is de eerste stap bij het bepalen of een aanvraag van een schoolbestuur valide is. Bouwkundige toetsen zijn vooral onderdeel van aanvragen voor grootschalig onderhoud/renovatie of vervangende nieuwbouw. Bij projecten uit het IHP 2020 – 2023 die betrekking hadden op bestaande schoolgebouwen is steeds door een onafhankelijke partij op basis van bouwkundige toetsing bepaald of renovatie een optie was of dat er tot nieuwbouw moest worden overgegaan. Er wordt gebruik gemaakt van verschillende bureaus. Gemeente en schoolbesturen doen steeds een uitvraag bij diverse partijen. Dit is ook bij de aanvragen voor de Dolfijn en het Develsteincollege voor het IHP Onderwijs 2024 – 2027 gedaan. De kosten hiervoor worden gedragen door gemeente en schoolbesturen samen.

2.3 Uitvoering en afronding projecten uit de vorige periode (2019 en 2020 – 2023)

Tijdens de vorige planperiode zijn we in Zwijndrecht begonnen met een grote inhaalslag om het verouderde scholenbestand te transformeren naar een scholenbestand met eigentijdse schoolgebouwen met een gezond (school)klimaat voor onze kinderen. Een overzicht van de projecten uit deze periode en de stand van zaken in de uitvoering ervan vindt u hieronder. Vervolg hierop is noodzakelijk.

IHP	Schoollocatie	Stand van zaken	Bedragen (via begroting en aanvullende kredieten) in €
2019	Nieuwbouw Hellenbroekschool	Opgeleverd in november 2022	€ 5.140.500 Totaal toegekende budget inclusief overschrijding.
2019	Renovatie Dolfijn Laurensvliet	Doorgeschoven naar IHP Onderwijs 2024 - 2027	€ 2.233.100 Toegekend en opgenomen in de begroting.
2020 - 2023	Nieuwbouw De Twee Wieken	Betreft: Samenvoeging van de Twee Wieken Duivenvoorde en de Twee Wieken Roerdomp Verwachte oplevering mei 2024	€ 8.917.200 Totaal toegekende bedrag inclusief locatiegebonden kosten
2020 - 2023	Verbouwing en nieuwbouw De Brink	Betreft: Samenvoeging van De Kim en De Brug Verwachte oplevering begin 2025	€ 9.540.000 Totaal toegekende bedrag inclusief locatiegebonden kosten
2020 - 2023	Nieuwbouw De Bron en De Margriet	Betreft: samenvoeging van De Bron en De Margriet. Bestemmingsplanprocedure is gestart en diverse onderzoeken hebben plaatsgevonden. Planvorming in 2024.	€ 5.455.150 Toegekend en opgenomen in de begroting.
2020 – 2023	Nieuwbouw De Toermalijn	Betreft: Samenvoeging Toermalijn Emmastraat en Toermalijn Schaepmanlaan Verwachte oplevering begin 2025	€ 7.489.200 Totaal toegekende bedrag inclusief locatiegebonden kosten.
2020 - 2023	Renovatie De Tandem	Doorgeschoven naar IHP 2028 - 2031	€ 1.219.900 Toegekend en opgenomen in de begroting
Totale investering			€ 39.995.050

2.4 Onderwijshuisvestingsprogramma en – overzicht 2024 – 2027

Hieronder volgt een overzicht van de aanvragen die op het onderwijshuistingsprogramma 2023 – 2027 worden geplaatst en op basis van de verordening worden toegekend. Dit betreft ook meteen het nu noodzakelijke vervolg op de ingezette inhaalslag.

Onderwijshuisvestingsprogramma 2024 - 2027

Schoollocatie	Toelichting	Financiering
Dolfijn (Laurensvliet)	Gedeeltelijk nieuwbouw en gedeeltelijk renovatie Het schoolbestuur voert een haalbaarheidsstudie uit die rond de jaarwisseling 2023/2024 wordt opgeleverd. De nieuwbouw betreft 1000m ² . De financiële vertaling vindt plaats bij de kadernota 2025.	Hiervoor is in het vorige IHP € 2.233.100 Toegekend en opgenomen in de begroting. Het verwachte benodigde bedrag ligt rond € 3.300.000
Develhoek en Notenbalk	Structureel ruimtetekort en realisatie Integraal Kindcentrum Er staan al enkele jaren 2 noodlokalen bij de Develhoek (hoofdlocatie) in verband met structureel ruimtegebrek. De Develhoek maakt tevens gebruik van de nieuwbouw aan de Bazuinstraat (uit 2015). Uitbreiding wegens ruimtetekort en realisatie Integraal Kindcentrum Ook bij de Notenbalk is sprake van ruimtegebrek en deze locatie wil een volwaardig Integraal Kindcentrum worden. Op dit moment heeft het schoolbestuur bij de Moermond (gemeentelijk gebouw) een kinderdagverblijf dat zijn functie dreigt te verliezen door de nieuwbouw van een Integraal Kindcentrum aan de Duivenvoorde (ander schoolbestuur). De vijf lokalen die nu in gebruik zijn bij de Develhoek aan de Bazuinstraat kunnen een oplossing bieden voor het ruimtegebrek en de vorming van een Integraal Kindcentrum. Dit ruimtelijke vraagstuk wordt samen met de twee betrokken schoolbesturen opgepakt. We verwachten hiervoor een oplossing te vinden die een financiële vertaling krijgt in de kadernota van 2026.	Nog niet bekend
Develsteincollege	Uitbreiding en renovatie of nieuwbouw Het Develsteincollege is in verschillende fasen gebouwd. Het oudste deel van het gebouw dateert uit 1977. Er zijn verschillende scenario's mogelijk voor het Develsteincollege: van gedeeltelijke renovatie en gedeeltelijke nieuwbouw, tot volledige nieuwbouw op een andere locatie. Bij volledige nieuwbouw is een andere locatie noodzakelijk in verband met de huidige ligging in de nabijheid van de A16 en de daaruit voortvloeiende negatieve gezondheidsaspecten (fijnstof, geluid). Een eerste doorrekening voor volledige nieuwbouw komt uit op benodigde investering van circa € 50 miljoen. Voor deze aanvraag wordt een apart raadsvoorstel opgesteld waarin op basis van onderzoek naar de beste oplossing een voorstel wordt gedaan. In dit IHP Onderwijs worden alleen de kosten voor dit onderzoek meegenomen. In 2024 wordt samen met het schoolbestuur een keuze gemaakt voor een van de scenario's.	Bij de 1 ^e bestuursrapportage 2024 is duidelijk welk budget nodig is voor het onderzoek naar scenario's.
SIPOR	Vestiging Islamitisch Onderwijs De aanvraag van SIPOR voor de stichting van een door het rijk bekostigde school wordt op dit moment beoordeeld door DUO en de Inspectie van het Onderwijs en ontvangt hierover voor 1 juni 2024 het besluit van het Ministerie. Ze willen starten met een school voor groep 1 – 5 en hiervoor zijn 155 ouderverklaringen afgeven (verklaring van behoefte aan deze vestiging). Bij een positief besluit wordt daarna een proces doorlopen dat moet leiden tot bekostiging van de school op basis van leerlingenprognoses en een start per augustus 2025 op zijn vroegst. Dit heeft gevolgen voor de onderwijshuisvestingsvoorraad in Zwijndrecht maar wellicht ook voor de leerlingenaantallen op andere scholen. De exacte gevolgen worden in de loop van 2024/ 2025 duidelijk.	Bij een positief besluit van het Ministerie worden de ruimtebehoefte en de daarmee gepaard gaande kosten in beeld gebracht. De vertaling hiervan vindt ofwel plaats bij de kadernota 2025 of via separate besluitvorming.

Onderwijshuisvestingsoverzicht

Vooruitkijkend naar investeringen die nodig zijn na 2027 en op basis van de in dit IHP Onderwijs geformuleerde ambities zijn mogelijke ontwikkelingen op onderstaande locaties in beeld gebracht. Deze projecten worden geplaatst op het onderwijshuisvestingsoverzicht en meegewogen en getoetst bij de totstandkoming van het IHP Onderwijs 2028 – 2031.

Schoollocatie	Toelichting
Tandem	Gedeeltelijke renovatie De gedeeltelijke renovatie van de Tandem was onderdeel van het IHP 2020 – 2023 maar is in overleg met het schoolbestuur uitgesteld.
Akkoord en Impuls	Nieuwbouw en vorming Integraal Kindcentrum Het Akkoord en de Impuls hebben samen met kinderopvanglocatie De Rakkers een verzoek gedaan tot onderzoek naar nieuwbouw of gedeeltelijke nieuwbouw voor de realisatie van een integraal kindcentrum en de samenvoeging van twee locaties.
Wegwijzer	Uitbreiding en vorming Integraal Kindcentrum De wegwijzer wenst uitbreiding aan de locatie van Karnebeekpad en de vorming van een Integraal Kindcentrum.
Julianaschool	Renovatie Renovatie van 6 lokalen van de Julianaschool

2.5 Bewegingsonderwijs

Bewegingsonderwijs is belangrijk. Het is voor kinderen een manier om zich te uiten, te werken aan hun sociale en motorische ontwikkeling en aan hun gezondheid. Vanaf schooljaar 2023-2024 moeten leerlingen minimaal 2 lesuren bewegingsonderwijs krijgen onder leiding van een vakleerkracht of bevoegde groepsleerkracht. Gemeenten hebben de wettelijke taak om te voorzien in sportruimte voor het bewegingsonderwijs, zodat scholen voor basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en voortgezet onderwijs het verplichte aantal klokuren bewegingsonderwijs voor hun leerlingen kunnen verzorgen. Dit maakt onderdeel uit van de ruimtebehoefte van het onderwijs en daarmee van het IHP Onderwijs. Het aantal klokuren waarvoor de gemeente een taakstelling heeft, noemen we het aantal normuren of de normatieve behoefte. Daarnaast wordt door het Mulier Instituut onderzoek uitgevoerd naar het aanbod en de behoefte aan sportvoorzieningen in Zwijndrecht. Ook de ruimtebehoefte en mogelijke knelpunten voor bewegingsonderwijs worden hierin meegenomen. De gemeenteraad wordt over de opbrengsten van dit onderzoek geïnformeerd in het eerste kwartaal van 2024. Met uitzondering van Heerjansdam is met de nodige moeite de beschikbare zaalruimte verdeeld over het basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Het is en blijft een uitdaging om de roosters rond te krijgen.

Bewegingsonderwijs basisonderwijs

Als onderdeel van de leerlingenprognoses wordt het aantal klokuren bewegingsonderwijs voor iedere basisschoollocatie berekend. Hieronder volgt het overzicht van de normatieve behoefte op het gebied van bewegingsonderwijs in Zwijndrecht per basisschoollocatie:

Naam School	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Ds. A. Hellenbroekschool	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
De Wegwijzer	16,5	18	18	19,5	19,5	19,5	19,5	19,5	19,5	18	18	18	18	18	18	18	18	18
De Dolfijn, H v Meerdevoort	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	6	6	6	6	6	6	6	7,5	7,5	7,5	7,5
De Dolfijn, Sterrenwacht	7,5	7,5	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
De Tandem	9	9	9	9	10,5	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
De Develhoek	18	18	16,5	16,5	16,5	16,5	16,5	16,5	16,5	16,5	16,5	16,5	16,5	16,5	16,5	16,5	16,5	15
De Twee Wieken	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5
Koningin Juliana	7,5	7,5	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	7,5	7,5
De Toermalijn	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	9	9	7,5	7,5	9	9	9	9
De Rank	3	3	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	3	3	3	3
De Brink	10,5	12	12	12	12	12	12	10,5	10,5	10,5	10,5	12	12	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5
De Bron/ Margriet	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5
Juliana	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
Impuls	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Het Akkoord	9	9	9	9	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5
De Notenbalk	6	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	6	6	6
TOTAAL	144	148,5	148,5	150	153	151,5	153	148,5	148,5	147	148,5	150	148,5	147	148,5	147	145,5	144

Bewegingsonderwijs Speciaal basisonderwijs

Naam School	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Steenenkamer kleuter	3,75	3,75	3,75	3,75	3,75	3,75	3,75	3,75	3,75	3,75	3,75	3,75	3,75	3,75	3,75	3,75	3,75	3,75
Steenenkamer basis	22,5	24,75	24,75	24,75	24,75	24,75	24,75	24,75	24,75	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5
TOTAAL	26,25	28,5	28,5	28,5	28,5	28,5	28,5	28,5	28,5	28,5	26,25	26,25	26,25	26,25	26,25	26,25	26,25	26,25

Bewegingsonderwijs voortgezet onderwijs

Naam School	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
DevelsteinCollege	141	141	144	143	143	143	141	141	142	141	140	139	139	138	137	137	137
Walburg College	87	87	88	88	88	86	86	86	86	85	84	84	84	84	84	84	83
Loket Develstein College	24	24	23	25	26	26	25	26	26	26	25	25	25	25	25	25	25
Loket Walburg College	35	34	33	32	32	32	31	32	32	32	31	31	31	31	30	31	31
De Sprong	24	26	26	26	26	26	26	26	27	27	26	26	26	26	26	26	26
TOTAAL	309	312	313	314	315	315	309	312	313	311	307	305	305	303	302	303	302

2.6 Financiering

Financieringssystematiek

Er vindt een financiële vertaling plaats van het IHP Onderwijs 2024 – 2027 naar de meerjarenbegroting op basis van normbedragen. De normbedragen worden jaarlijks geïndexeerd tot aan het moment van gunning van de bouwopdracht. De normbedragen bevatten:

- Bouwkosten;
- Toeslag voor een afzonderlijk speellokaal in het geval van een school voor speciaal (basis) onderwijs;
- Toeslag voor herstel van terrein en verhuiskosten bij vervangende bouw op dezelfde plaats.

De kosten voor terreinen (Bouwrijp maken, aanschaf grond, eventuele bodemonderzoeken en sloopkosten bij bouw op hetzelfde terrein) komen volledig voor rekening van de gemeente. De kosten voor onderwijshuisvesting zijn de afgelopen jaren als gevolg van de actualiteit (onder andere hogere eisen aan schoolgebouwen op basis van wetgeving) hard gestegen. Het normbedrag waarmee we vanuit het rijk moeten rekenen blijkt in praktijk bij aanbestedingen niet toereikend om een schoolgebouw van te bekostigen. De normbedragen voor onderwijshuisvesting moeten worden bekostigd vanuit de gemeentelijke begroting. Op basis van verschillende parameters ontvangen we een bedrag voor onderwijshuisvesting in het gemeentefonds. We onderzoeken welke parameters dit zijn en of te achterhalen is om welk bedrag het gaat. Tot slot zijn sommige kosten aan de voorkant van een bouwproces niet accuraat in te schatten. In een aantal gevallen wordt er daarom aanvullend krediet gevraagd aan de gemeenteraad, bijvoorbeeld wanneer:

- Bij de inschrijving voor de gunning van een bouwopdracht blijkt dat de bedragen die zijn opgenomen in de begroting niet toereikend zijn (stijgende bouwkosten);
- Er multifunctioneel gebouwd wordt (wanneer gemeente een projectleider moet inhuren, kosten voor toevoegen van voorzieningen etc.);
- Tijdelijke huisvesting niet in bestaande gebouwen kan.

In het op te stellen Integraal Huisvestingsplan vanaf 2025 kijken we mede op aangeven van de gemeenteraad naar de systematiek die we in Zwijndrecht gebruiken voor de vertaling van het IHP Onderwijs naar de begroting (inclusief de normbedragen).

Ambities werken kostenverhogend

De gemeentelijke ambities op het gebied van onderwijshuisvesting werken op onderdelen kostenverhogend:

- De meerkosten voor **energieneutraal (ambitie 4)** bouwen en **frisse scholen (ambitie 5)** drukken op de kosten voor onderwijshuisvesting. We gaan er vanuit dat de normbedragen vanuit het rijk hiervoor worden opgehoogd. Over de meerkosten gaan we bij alle projecten met de schoolbesturen in gesprek over cofinanciering.
- Voor de vorming van **integrale kindcentra** heeft de gemeenteraad in de huidige verordening opgenomen dat schoolbesturen standaard 90 m2 extra mogen bouwen voor de realisatie van een integraal kindcentrum voor kinderen vanaf 2 jaar. Dit krijgen scholen automatisch toegekend. Daarnaast kan de gemeenteraad voor het toevoegen van de doelgroep 0 – 2 jaar per project besluiten de benodigde m2 voor te financieren. Deze kosten komen in de vorm van huur terug. Wij gaan hierbij als gemeente wel de investering aan.

- Voor de ambities op het gebied van **kansengelijkheid** en het realiseren van een **rijke schooldag** geldt dat de gezamenlijke partners (onderwijs, opvang, gemeente, maatschappelijke partners) de middelen die hiervoor nodig zijn extern moeten vinden (subsidies) of financieren door middel vanerschikking van bijvoorbeeld middelen voor de bestrijding van onderwijsachterstanden, sport, cultuur, inburgering enzovoorts.
- Tot slot geldt voor het toevoegen van **maatschappelijke voorzieningen** dat middelen die hiervoor nodig zijn door de gezamenlijke partners (onderwijs, opvang, gemeente, maatschappelijke partners) extern gevonden moeten worden of dat we deze moeten financieren door middel vanerschikking van bestaande middelen.

2.8 Vervolproces

De gemeenteraad beslist op basis van de in dit document genoemde overwegingen over de aanvragen door Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024 – 2027 inclusief het programma en overzicht vast te stellen en de kapitaallasten te verwerken in de meerjarenbegroting 2025 en verder. Na de vaststelling van het IHP Onderwijs wordt in 2024 gestart met de uitvoering van het programma. Daarbij is het uitgangspunt dat we niet meer dan één school of integraal kindcentrum per jaar bouwen en dat de gemeenteraad bij grote inhoudelijke ontwikkelingen wordt geïnformeerd en bij budgettaire wijzigingen wordt dit ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. In 2024 start een zorgvuldig proces samen met de schoolbesturen en betrokken maatschappelijke organisaties om met het nu voorliggende IHP Onderwijs als basis toe te werken naar het verplichte meerjarige IHP Onderwijs. Bepalende factor in dit proces is de landelijke besluitvorming over het “Wetsvoorstel doelmatige onderwijshuisvesting”.

